

Znanstveni i stručni skupovi

Međunarodni ljetni seminar “NATO – prošlost, sadašnjost, budućnost”, Šipanska luka, otok Šipan, 27. kolovoza – 2. rujna 2007.

Atlantsko vijeće Hrvatske i NATO Public Diplomacy Division (NATO-ov ured za javnu diplomaciju) organizirao je po treći put specijalistički seminar za nastavnike društvenih predmeta. Sudionici seminara - nastavnici, djelatnici Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija, profesori s europskih fakulteta političkih znanosti i međunarodnih odnosa, ukupno nas tridesetak - tijekom seminara detaljno i aktivno smo upoznati s problemima euroatlantskih integracija i procesima hrvatskog približavanja NATO-u.

Izvršna predavanja i interesantne rasprave na seminaru vodili su profesori s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu i drugih politoloških fakulteta iz Europe, djelatnici Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija te djelatnici NATO-a iz Bruxellesa. Sudionici seminara, nastavnici iz čitave Hrvatske, djelatnici gore navedenih ministarstava i gosti iz inozemstva, bili su aktivno uključeni u rasprave nakon predavanja, a i u simulaciju “Jadranska povelja”.

Predsjednik Atlantskog vijeća Hrvatske prof. dr. Radovan Vukadinović (s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu, voditelj poslijediplomskih studija međunarodnih odnosa) otvorio je seminar. Upoznao nas je s ulogom i ciljevima Atlantskog vijeća Republike

Hrvatske (AVH), nevladine organizacije osnovane 2000. u Zagrebu s ciljem promicanja euroatlantizma, euroatlantskih integracija i što uspješnijeg priključenja Republike Hrvatske organizaciji NATO. U predavanju *NATO u hladnoratovskom periodu* Vukadinović je dao vrlo detaljan povijesni pregled nastanka NATO-a i u tom kontekstu razvoja euroatlantizma. Govorio je o utemeljenju euroatlantizma kao pokreta zapadnoeuropskih i američkih intelektualaca još 1934., radi zajedničkog istupanja protiv totalitarizma, fašizma i Sovjetskog Saveza. NATO kao vojni savez postoji u hladnoratovskom periodu, i to je prošlost za NATO; sadašnjost NATO-a je savez država koje surađuju gotovo na svim poljima, sa zajedničkim ciljem očuvanje mira i demokracije.

O budućnosti NATO-a i procesima transformacije predavanje je održala prof. dr. Lidija Čehulić, potpredsjednica Atlantskog vijeća, sa osobitim osvrtom na Sjevernoatlantski sporazum iz 1949. i njegove članke koji se već onda nisu odnosili samo na vojnu suradnju. Osnutak Sjevernoatlantskog vijeća za suradnju 1991. objašnjavala je prilagodbom NATO-a novom svjetskom poretku i problemima u Europi i svijetu kojima se bavi NATO, a nisu isključivo vojnog karaktera.

Iz perspektive nastavnika povijesti i geografije izdvojila bih još neka predavanja. Predavanje *Usporedba integracijskih procesa u Latinskoj Americi i Europi* održala je dr. sc. Lidija Kos-Stanišić, prodekanica za nastavu na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Kako su integracijski

procesi u Latinskoj Americi u kurikulumima nastave povijesti i geografije efemerno obrađeni, smatram da je predavanje bilo izuzetno korisno za nastavnike koji su mogli proširiti i osuvremeniti svoja znanja o integracijama na ovom prostoru.

Uloga žena u procesu euroatlantskog integriranja Hrvatske, predavanje prof. dr. Smiljane Leinert-Novosel, dekanice Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu, razmatra ulogu žene u euroatlantskim državama, bivšim socijalističkim državama i u Hrvatskoj. Za nastavnike povijesti ovo je dobar primjer kako uključiti i povijest žena u kurikulum nastave povijesti, osobito uz teme vezane uz integracije.

NATO-ova uloga i hrvatske snage u Afganistanu, predavanje Dražena Hrastića, savjetnika u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija koji je boravio u Afganistanu u okviru NATO-ove misije u toj zemlji, riječju i slikom rasvijetlilo je slušateljima unutrašnjopolitičku situaciju u Afganistanu, ulogu NATO-a koja, kao i razloge hrvatskog angažmana.

Predavanje ministrice vanjskih poslova i europskih integracija mr. sc. Kolinde Grabar-Kitarović, *Hrvatska na euroatlantskom putu*, iz perspektive nastavnika i kurikuluma nastave upućuje na potrebu osuvremenjivanja kurikuluma nastave povijesti, geografije, politike i gospodarstva vezanih uz teme integracija. Predavanje prof. dr. Livije Kardum (Fakultet političkih znanosti) *Samoodređenje naroda između ideje i realizacije* pokazalo je povijesno političku perspektivu pristupa ovoj tematici.

Na međunarodnom seminaru održano je još petnaest predavanja, vezanih uz euroatlantske integracije i gotovo sva su

bila izvrsna, zanimljiva i vrlo vrijedna za stručno usavršavanje nastavnika, stoga seminare AVH posebno preporučujem nastavnicima povijesti i geografije.

Posebnu vrijednost imale su rasprave nakon svakog predavanja u kojima su se naročito istaknuli prisutni nastavnici povijesti, gdje smo iz različitih perspektiva pokušavali sagledati prošlost, sadašnjost i budućnost euroatlantskih integracija.

Izdvojila bih još i simulaciju *Zemlje Jadranske povelje na putu u NATO savez*. Svi polaznici seminara i predavači trebali su simulirati buduću summit NATO-a u Bukureštu 2008. godine. Voditelj simulacije bila je prof. dr. Lidija Čehulić, a simulacija i pripreme za nju trajale su nekoliko dana. Polaznici seminara podijeljeni su na timove koji su predstavljali zemlje Jadranske povelje i zemlje goste iz regije. Predavači su bili mentori i savjetnici timovima. Simulacija kao metoda u nastavi povijesti premalo je zastupljena, na ovom seminaru pokazala se kao veoma uspješna, kreativna i aktivna metoda učenja.

Unatoč opsežnom programu seminara, bilo je i slobodnog vremena, koje se na ovom otoku, dijelu prekrasnog Elafitskog otočja, može provesti u gotovo nedirnutoj prirodi, čistom moru ili razgledavanju kulturno povijesnih spomenika kojih je otok prepun. Organizatori seminara pobrinuli su se i za tu – nipošto zanemarivu – dimenziju seminara, te nam je glasnogovornica Dubrovačko-neretvanske županije, mr. sc. Aida Cvjetković prvo prezentirala sve ljepote otoka Šipana, koje smo dalje mogli sami istraživati.

Sudionici seminara dobili su i različite materijale, časopise i knjige vezane za tematiku seminara i rad AVH i NATO-a, u kojima se mogu naći sadržaji koji se vrlo lako mogu didaktičko-metodički obraditi i prilagoditi kurikulumima nastave povijesti i geografije.

Suzana Pešorda

Godišnja izborna skupština i seminar za nastavnike povijesti Hrvatske udruge nastavnika povijesti (HUNP), Zagreb, 10. studenog 2007.

U Zagrebu je održana godišnja izborna skupština Hrvatske udruge nastavnika povijesti i seminar za nastavnike. Skupština i seminar održani su prostorijama V. gimnazije u Klaićevoj 1, gdje je i sjedište udruge. Skupštini i seminaru prisustvovali su nastavnici povijesti članovi udruge, metodičari i profesori povijesti s Filozofskog fakulteta, urednici za povijest, voditelji županijskih aktiva, predstavnici europskih udruga nastavnika povijesti uključenih u projekt i predstavnici EUROCLIO-a, ukupno oko pedeset prisutnih.

Skupština i seminar imali su za cilj: predstavljanje dosadašnjeg rada HUNP-a, izbor novog vodstva udruge, prihvaćanje etičkog kodeksa udruge, predstavljanje rada EUROCLIO-a, stručno usavršavanje nastavnika kroz radionice, intenziviranje rada udruge i aktivnije participiranje udruge u svim segmentima školstva vezanim uz nastavu povijesti.

Dosadašnja predsjednica HUNP-a Karolina Ujaković u svom je pozdravnom

govoru izložila prošlogodišnje i tekuće aktivnosti udruge, obrazložila potrebu izbora novog vodstva te predstavila voditelje radionica u kojima su se nastavnici mogli stručno usavršavati i najavila plenarnu sjednicu sa temom *Osvrt na Državnu maturu iz povijesti* i ostale aktivnosti tijekom skupštine i seminara.

Izvršna direktorica EUROCLIO-a, Joke van der Leuw-Roord, održala je predavanje pod nazivom *Beyond the Nation, Trans-national histories*, kroz koje je predstavila sve aktivnosti EUROCLIO-a vezane uz nastavu povijesti u Europi. EUROCLIO djeluje u 48 zemalja i surađuje sa 60 organizacija nastavnika povijesti, ali ne samo u Europi već i izvan nje. Najavila je i zanimljivu konferenciju u Bristolu 2008., pod naslovom *Exploring Identity, Diversity and Values Through History Teaching*. Detaljnije informacije mogu se naći na web stranici www.euroclio.eu. Predstavila je i tekuće projekte i rezultate rada u njima, među kojima je projekt *History in Action* koji se radi od 2003., čiji je cilj poboljšanje kvalitete nastave povijesti, a u kojem sudjeluje i Hrvatska udruga nastavnika povijesti. Sve što je ostvareno u projektu, može se naći na web stranici www.cliohip.com.

Nakon toga uslijedila je izborna skupština HUNP-a na kojoj je izabrano novo vodstvo. Novi predsjednik udruge je Ivan Dukić, dopredsjednik Tvrtko Božić, a tajnik Darko Benčić, nastavnici povijesti, dugogodišnji aktivni članovi udruge i svima nama poznati po svome predanom radu i zalaganju. Programske koncepcije rada novog vodstva izložio je predsjednik Ivan Dukić. One proizlaze iz dosadašnjih aktivnosti udruge, uz naglašavanje

potrebe intenziviranja rada udruge i većeg angažmana udruge i struke na pitanjima nastave povijesti u Hrvatskoj. Vodstvo i članovi složili su se da je udruga na neki način isključena iz oblikovanja, razmatranja i osmišljavanja promjena koje se događaju u obrazovanju, posebice u nastavi povijesti. Kao profesionalna, nevladina udruga nastavnika povijesti smatramo da bismo najviše trebali participirati u promjenama i kreiranju obrazovanja, osobito onih dijelova koji se odnose na nastavu povijesti na svim razinama, posebice kao pomoć Ministarstvu znanosti, odgoja i obrazovanja i sporta, Agenciji za odgoj i obrazovanje, Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja, te svim institucijama i povjerenstvima koja se bave nastavom povijesti. Djelovanje i rad udruge trebalo bi intenzivirati i na županijskim aktivima nastavnika povijesti, seminarima za nastavnike povijesti u organizaciji izdavačkih kuća i svim drugim razinama iz kojih je do sada udruga bila isključivana.

Tijekom seminara održane su radionice kroz koje su predstavljeni materijali i suvremeni metodički pristupi proizašli iz projekta u koji je uključena udruga. Članovi HUNP-a uključeni u projekt EUROCLIO / Matra project *History in Action, Preparing for the Future, Common approaches for Bosnia and Herzegovina, Croatia and Serbia*; ujedno su i autori metodičkog priručnika za razdoblje od 1945. do 1990. godine.

Radionice su bile izuzetno kvalitetne; pokazale su nastavnicima suvremene strategije upotrebljive u nastavi povijesti, korisne i upotrebljive izvore za rad u nastavi i mogućnosti multiperspektivnog

pristupa nastavi. Raznolikost, velik broj slikovnih i pisanih izvora i suvremeni metodički pristup rezultat su dugotrajnog i sustavnog rada članova HUNP-a u projektu. Nastavnici su dobili još uvijek radnu verziju priručnika.

Na plenarnoj sjednici raspravljalo se i o Državnoj maturi i ispitnom katalogu za povijest. Denis Detling je priredio kratak osvrt na katalog. U raspravi su sudjelovali članovi povjerenstava za povijest, koji su izradili katalog. Zamjera se ispitivanje činjenica i pamćenja, a ne viših razina znanja, vještina i kompetencija koje se navode u ispitnom katalogu. Navedeni ciljevi ispita iz povijesti i obrazovni ishodi uglavnom su u neskladu sa razinama kognitivnih procesa koji se ispituju pitanjima zatvorenog tipa. Povjerenstvo koje je izradilo katalog bilo je vezano uz stari nastavni plan i program iz devedesetih i rasterćenjem iz 2003. godine te nizom drugih limitirajućih čimbenika i zahtjeva od strane naručitelja. Dogovoreno je da će udruga dati svoje mišljenje o katalogu pismenim putem, uz puno više argumenata i jasnije razmatranje ispitnog kataloga. Zanimljivo je da se prvi put od osnutka udruge traži i njezino mišljenje, ali nažalost na kraju - kada je posao već gotov. Povjerenstvo i udruga složili su se u jednom: kako će ovo vrednovanje zasigurno biti i vrednovanje rada nastavnika i njihovo rangiranje utemeljeno na zastarjelom nastavnom planu i programu, vraćanje faktografskoj nastavi i zastarjelim predavačkim metodama.

Tijekom seminara nastavnici su potpisivali etički kodeks. Etički kodeks za nastavnike povijesti sagledan je kroz četiri

dimenzije koje čine suvremeni didaktičko-metodički četverokut kurikuluma povijesti: odnos prema nastavi povijesti, odnos prema učenicima, odnos prema kolegama/kolegicama i odnos prema nastavnim sredstvima, a sve s ciljem osuvremenjivanja i profesionalizacije struke. Vjerujemo da će etički kodeks postati kodeks većine nastavnika povijesti u

Hrvatskoj, a ne samo kodeks udruge, te kao takav i jedan od temelja za suvremeni kurikularni pristup nastavi povijesti.

Udruzi nastavnika možemo zaželjeti veću afirmaciju i participaciju u kreiranju obrazovanja u Hrvatskoj.

Suzana Pešorda